

jev: Banja loka na Kranjskem, Štajarskem in Botsanskem, Benatki, imena vesi v močvirnem svetu na Kranjskem, Štajarskem in Češkem); tedaj bonas utegne tudi pomenjati žival, ktera v banah, bonah — močvirnah rada stanuje, in ta je: bivol, katerih je še sedaj v nekdanji Panonii obilo, posebno v močvirnah blatenškega jezera. Tudi v sansk. pomenja kašara močvirno pa bivola v ruskih narečjih: kaserik (Dál) bik, bivol.

Znamenito je, da je Corneli Schreveli v svojem „Lexicon graecolatinum“ August. Vindel. 1796 str. 152. besedo βορασος prestavil v „animal sylvaticum, bovini generis“, in zares utegne tudi bonas to pomenjati, ker smo slišali, da bon, bonj znamenjuje sylva in lacus. Jambrešič ima v svojem besednjaku in sicer v latinskem oddelu: bōnāsa (vide: perdix) škoda, da vira ne imenuje, pri katerem latinskem pisatelji je našel to besedo. Perdix pa ne pomenja samo jerebice, temuč tudi: fisedula, accia, sluka, šnef, perdix rustica. Ta ptica pa, kakor je znano, rada v bonah — mužah, močvirnah živi, toraj bonasa pomenja: močvirnsko, lužno ptico, Sumpfvogel, in beseda je gotovo od slovenskih Noričanov ali pa Panonov prišla v latinščino. Kdor je blizo večih bibliotek, naj se potruži, da poišče, kateri latinski pisatelj ima bonasa = perdix, accia.

Zgodovina, način politične uredbe, znamenovanje političnega glavarja, način življenja, imena in kraj oblike, podoba pokrival, imena pijače, imena živali — vse pričuje, da junaški in bistrourni Panoni so bili Slovani.*

Resnica je toraj, kar je že stari Boguchowl, poljski letopisec (umrl 1253. leta) pisal: „Scribitur in antiquissimis codicibus, quod Panonia sit mater et origo omnium slavonicarum nationum.“

Slovansko slovstvo.

* „Slavjanski Jug“ — je naslov novemu beletrističnemu časniku, kateri bode izhajal vsaki mesec enkrat in kateremu je vrednik in izdajatelj G. Juro Klarić v Karlovcu. Prvi zvezek te podučno-zabavne knjige je že prišel na svetlo, je velikosti „Novic“ in obsega na 36 straneh sledeče: „Slavjanski jug“, uvodna pesem; „Kmet“, roman po L. Mühlbachovi od Ljubice H....va (začetek); „Mihael Miloš Obrenović III. knez srbski“ životopis (pisan s cirilico) s sliko; „Srbija od kosovske bitke pa do danas“ od Milodara Vukića; „Josip Juri Strossmajer“, životopis s podobo; „Belolaska“, izvirna (slovenska) novela od Ljud. Tomšiča; „dr. Janez Bleiweis (slovenski) životopis s podobo, spisal L. Viniški; „Trojednica“, melodrama od G. Klarića; povestne slike: 1. Dolazak Hrvata u današnju našu domovinu“ s podobo; „Supruga nesrečnika“, povest od Marije žl. Roskovske (začetek); „Slike iz jugoslavjanskoga naroda: 1. Hrvatske nošnje s podobo; Karlovec, slika s popisom; „Pjesništvo: Umjetne pjesme: „S krvi raste rodu spas!“ (Budnica od G. Klarića); „Kosovu“ od M. Pavića; „Nanoge!“ (slovenski) sonet od Mir. Turka; narodne pjesme: Bog brani ljepotu; Ljuta kletva; Tri golobice (slovenski); Razgled po Jugoslaviji: Karlovec, zemljepisna črtica s podobami: mesta Karlovca, grada Dubrovca in prvega hrvaškega mlina na

*) Kdor hoče še drugih dokazov za to, da so Panoni bili Slovani, naj prebira razun mojih spisov: Timona: Im. Hung. Bielowski Monum. hist. Polon. I. 338. 553. 889. Čevapovič: Recensio, str. 54. 259. 375; časopis: Slovesnost, leta 1863. članek: Starožitnost Slovanov. Pis.

Korani blizo Karlovca. Konča se prvi vezek z različnimi naznanili iz književnosti in umetnosti srbsko-hrvaško-slovenske.

Kakor že to kaže, nimamo Jugoslovani enakega lista in vsaki bralec se bode lahko prepričal, da je to rodoljubno podvzetje velike hvale vredno, ter da vstreza Hrvatom, Srbom in Slovencem, ker beró se spisi v srbohrvaškem in slovenskem jeziku. Prvi zvezek nam kaže, da se je vrednik vrlo potrudil, bralcem in bralkam ponuditi v maternem jeziku to, kar so do zdaj mogli le v drugih jezikih najti. Pomnožila se bo toraj tudi na tem polju naša literatura. Da se bo pa to delo zdržalo, da se bode ta list lahko meril z enakimi v ptujih jezikih pisanimi listi, da bode svojim namenom mogel zadostiti, treba je, da ga tudi naš narod zdatno podpira. Priporočamo toraj ta izvrstni list prav gorko in ne dvomimo, da si bo z odličnimi spisi in obilnimi podobami kmalu privabil mnogo naročnikov in si pridobil prijateljev tudi pri nas. — Razdajal se bode „Slavjanski jug“ le naročnikom zvezek po 50 kr. Vsak naročnik dobí z vsakim vezkom brez plačila še posebej tri slike, na leto tedaj okoli trideset slik slavnih možakov in visocih dostajanstvenikov iz jugoslovanskega naroda, ktere se bodo vrstevale v to knjigo. Naroči se pri odpravnistvu „Slav. juga“ v Karlovcu in tudi pri vrednistvu „Novic.“ Naročnina se plača ali naprej za več mesecev, ali pa, kedar se prejme zvezek.

* *Jezičnik ali pomenki o slovenskem pisanji.* Spisal J. Marn. V. leto. V Ljubljani natisnil in založil J. Rudolf Milic.

Jezičniki sicer niso priljubljeni svetu; al tega „Jezičnika“ so „Novice“ še vsako leto hvalile, in tako, in to prav po pravici, hvalijo tudi tega, ki je s 5. tečajem zagledal beli dan. 5. zvezek pa še veliko več družega blagá obsega, kakor mu je na čelo napisano, kajti jezikoslovnega tudi mnogo zgodovinske, narodopisne tvarine itd. V obče je ta 5. tečaj tako bogat mnogovrstnih reči, ki so vsakemu omikanemu Slovencu vedeti potrebne, da z dobro vestjo moremo reči: Rojaci, le kar brž sezite po „Jezičniku“, ki obsega lepih 5 pól pa veljá le 50 nov. krajc.

* Dva nova časnika imamo naznaniti, ki začneta izhajati po novem letu in utegneta zanimiva biti tudi avstrijskim Slovanom: eden francozki v Benetkah, drugi nemški na Dunaji. Unemu bode ime „Revue Orientale“ pod vrednistvom g. Lud. Rigondaud-a, ktereja je, kakor je našim bralcem znano, magjarska sila na Hrvaškem zelo preganjala. Glavna naloga temu časniku bode ozir na Slované na Turškem, kjer se utegnejo prihodnje leto rešiti važna vprašanja in se velike reči goditi. Cena temu časniku, ki bode tudi obdelaval slovstvo, znanstvo, lepoznanstvo itd. Slovanov avstrijskih in družih narodov, bode za celo leto 36 frankov, za pol leta 18 frankov; naročila se pošiljajo v Benetke na vrednistvo „Revue orientale“ (Sestiere S. Marco a S. Gallo Corte S. Giorgio). — Drug časnik bode kot tedenik izhajal na Dunaji pod naslovom: „Der Osten“ pod vrednistvom gosp. H. Bresnitz-a, ki hoče biti organ vsem narodom avstrijskim, ki stojé zunaj nemško-magjarskega dvalizma, tedaj zastopati tudi interese slovanske, ozirati se na njih slovstvo itd.

Krajepisne stvari.

Na poletnem sprehodu

iz Londona v Avstrijo in nazaj.

Prememba mika in vzlasti velikomeščani radi poletne dôbe izfrfrazjo iz svojih gnjezd, ki se jih čez zimo naveličajo.

Kdor meseca julija v London pride, vidi, kako se tice preselivke na pot zbirajo in v trumah na vse strani svetá odletujejo, obojega spóla, stari in mladi, zdravi in bolehní, veseli in čmerní, učenjaki in bedaki: eto ti tovaršije, kakoršne ti je drago!

Pridružil sem se neki taki trumi tudi jaz in se nekega jutra iz Londona v Dover odpeljal in tukaj stopil na parobrod v Calais namenjen. Ta angleški kanal med Dover-om in Calais-em je prav anglešk purgatorij na tej ne celó dve uri dolgi morski poti. Si ti, dragi striček, videl poprej one krasotice in te-le kôkêrne „frajlice“, kako glasne in predrzne so bile na suhem, ali kadar si jih v Londonu v kakem parku videl, kako so bile ošabne, kako so nos vihale in ustnice robile, ako si jim v obraz pogledal, — pa poglej jih zdaj v tem purgatoriju, glej jih, kako so krotke, kako ponižne, kako „zgrewane.“ Da! v tem prizoru vem, da se tvoje srce mora omečiti, — da se ti te uboge dušice smilijo, da jim na pomoč pritečeš in jim z veliko galanterijo nadloge njih polajšaš. Tako prideš v Calais, in tukaj, ako si rad galantom in postrežen, ponudi se ti zopet mnogo prilike za to; mnogo tvojih klientic na morji stopilo je prvokrat na ptujo zemljo — na kontinent — in opazile so, da se tu drug jezik govori, in da ni ves svet anglešk, kakor so ti dobri ljudje domá mislili, prav podobni našim nemškutarjem, ki pa mislijo, da ves svet je pogača nemška. Kaj češ tedaj! tolmači jim neznano besedo in dobil boš zato poln pehar prijaznih „thank you sir.“

Iz Calais-a je treba brž oditi z brzovlakom in potem, ko si po štiri- ali petkrat na Francozkem in Belgijskem voze menjati moral (kar je presneto sitno), prideš čez krasna polja mimo lepih sadnikov in prijaznih vesí v snažno mesto Brussel.

Glavno to mesto Belgije je vredno, da si ga ogledaš in nekoliko dni ondi mudiš, kajti mnogo lepega tam nahajaš, česar po mnogo družih mestih pogrešaš, posebno snažnost na ulicah in povsodi.

Iz Brussel-na pa greš naravnost na toliko slavljeni Ren, samo da se med tem še malo v Litihu in Cahah (Aachen-u) pomudiš. Ustaviš se v Kolonji (Köln-u) pa ne zato, ker se pravi, da so ondi nekašni trije kralji in še neka druga takošna roba, temoč ker je prijetno mesto s krasno okolico. Od tod pa se pelješ dalje po Renu naprej do Mainc-a; tukaj hipoma pozabiš na ves dim, meglo in ogleni prah, v katerem si v Londonu dihal. Ren (Rhein) z obema obalama srce ti razveseljuje tako, da moraš občudovati krasoto narave, pa marljivost in dela človeška; Ren je najlepši del Nemčije. V Maincu se ne mudi; tu zdaj nič družega znamenitega nimaš, nego trdnjavno zidovje ter napuhnjene vojake pruske.

Ko se peljaš po brzovlaku naprej in se ti že ne mrzi po mestnem zidovji ogledovati se, postaneš za malo časa v Würzburg-u, Nürnberg-u, Avgsburg-u in se vé da tudi v Mnihovem (München); pa tudi to mesto z vsemi umetnostnimi zakladi si v malo dnevih lahko ogledaš, da potem naravnost v Avstrijo podirjaš.

Prva postaja in početek najnega opazovanja na Avstrijskem je mesto Salzburg, od kodar ideva v Ischel. A kaj človek, ki je delj časa bival na ptujem, občuti stopivši na tej meji v Avstrijo? Prvo opravilo ti je, da menjaš si denar, in kakošna je ta prememba! Za zlato in srebro dobiš le zamazanih cap, posebno avstrijske desetičice so nekak „unicum“, polne šmira in maščobe, včasí tako, da se človeku gabi takošne stvari seboj nositi, posebno ako si jih nehoté za nekoliko forintov nabere. Al ptujec je v Avstrii z denarjem zmirom na dobičku, ker se mu na sto goldi-

narjev po 25 gold. nagrade našteje (menda zato, da v Avstrijo pride); lahko je sreči ali nesreči hvaležen.

Pa zdaj, stric, ogledi Salzburg. Se ti line dopada to staro škofovsko mesto? Se vé da se mi, in to zeló, in kako krasna je okolica za sprehode, „nota bene“, kedar — ne dežuje. Brez dežja pa je Salzburg malokdaj. Al, ker si velik materijalist, rekel bodeš, vse je dobro in lepo, da je Salzburg le tudi tako dobro oskrbljen z materijalnimi in obrtníškimi napravami, kakor je z duševnimi cerkvenimi, potem pa bi še lepši bil; poleg 7 kloštrov, 13 cerkev, koliko pa ima fabrik? Ne zameri tacega vprašanja materijalnemu Angležu!

Al človeka prišedšega kamor si bodi morajo gotovo najpoprej ljudje zanimivati. Tujec gotovo ne najde nikdar tako zanimivih človeških eksemplarov, kakor jih pričeniš v Salzburgu, potem še naprej v gornji Avstrii in gornji Štajarski nahaja. Škoda, da se ni teh groznih krofačev nekoliko v pariško izložbo poslalo, saj takošni krofi bi bili narodom zapadne Evrope toliko zanimivi, kakor bi mogli biti oni „hommes à queue“, ktere je staroznani potovalec Marco Paolo na otoku Formosa blizo Čine videl. Ne menim pa nikako s tem, te ljudi zasmehovati, saj tako nesrečo vsakdo le pomiluje, izvzemši gornje Štajarce, ki so na svoje krofe najbolj ponosni; al misliti bi bilo, vkljub temu, da sta voda in gorsko življenje te nadloge kriva, kako bi se ta nesreča saj pomanjšala, ako se že celó odpraviti ne more. Po teh krofastih pokrajinah, da tako rečem, se res malo lepih ljudi nahaja, in kakošen je njihov jezik! Ta se je pač prav po ljudéh navdal, kakor je že naravno. Naletel sem na ljudi, katerih nemščino sem mnogo teže umel, kakor holsteinski „plattdeutsch“ ali v Belgii Flamone in Valone ali Holandeze. Nemškutarske šolobarde, ki nam Slovincem očitajo, da Kranjec ne razume Štajarcev, Štajarci ne Primorcev itd., bi sem-le poslal, da bi slišali to „nemško špraho“!

(Dalje prihodnjič.)

Zabavno berilo.

Originali iz domačega življenja.

Druga vrsta.

I. Slovenski Nikodem.

Spisal dr. V. Zarnik.

(Dalje.)

Sv. evangelij pravi v neki primeri med drugim: prosil ga je kruha, in dal mu je kamen; enako si je mislil Boštjan, prosil sem barona Streusandbüchse cekinov in poslal mi je opeko! Bil je vsled tega zeló potr, pa trpelo je to le en teden, ker tolažil se je, da vsi „véliki“ duhovi so mnogo zaničevanja pretrpeli, predno so se do zaželenega vspeha popeli: kako se je Schillerju hudo godilo, predno je v Jeni svoje mesto zavzel; Shakespeare tudi ni v začetku svojega dramatiškega početja kaj preveč dobrega poskusil in sedanjega cesarja Napoleona je ves svet po svojej drugi poskušnji v Boulogni za norca razglasil, in vendar že zdaj skoraj 20 let čiča na najkrasnejšem prestolu tega sveta. Ni se treba prehitro ostrašiti dati! Se vé, taka se ne zgodi vsaki dan, taki so redki kakor lord Byron, ki o sebi pravi, ko je bil še komaj 20 let star: „ko sem zvečer legel, nihče me ni poznal, zjutraj, ko vstanem, bil sem slaven po celem svetu.“ — Da bi jaz legel in se pisal Boštjan Nebodigatreba, in da bi me v jutro, ko vstanem, ves svet nagovoril: dragi Boštjan Vsemusvetutejetreba — premišljeval je zarad sv. Roka opeke Nikodem — bilo bi krasno, vzvišeno — ali meni so muze kakor Schiller-ju in Shakespeare-u pot do slave s trnjem nastlale. Ni se zmotil v tej zadevi Boštjan,

pravico le odsek, ne pa vrednik. Predno gré rokopis, kterega je vrednik za natis pripravil, v tiskarnico, mora se predložiti odseku v konečno presajo in odobrenje.

Virov, iz katerih bodo zajemali pisatelji gradivo za ta slovník, ni treba in skoro tudi ni mogoče na tanko naštevati. Razun nemških slovníkov te vrste bo posebno gori imenovani česki „Slovník“, potem za biografski del Kukuljevičev „Slovník umjetnikah jugoslavenskih“ in Wurzbachov „Biografisches Lexicon“ pisatelje dobro podpiral. Pravilo pa ima biti to, da se vsakemu sestavku pridenejo najvažnejša dela vsega slovnstva, zlasti pa vse, kar se je pisalo o njem v slovenskem ali jugoslovanskem jeziku bodi-si v knjigah, bodi-si v časnikih. Tudi ima vsak pisatelj imenovati vire, kateri so bili podlaga njegovemu sestavku.

Predno naredimo konečni predlog, treba je v oči pogledati stroškom.

Vredniku za splošna vredovanska dela, popravo sestavkov in tiska, in dotična dopisovanja na leto 200 gold. pisateljem (in ravno tako tudi vredniku za

njegove sestavke) za pôlo po 25 gold.,	
toraj za 25 pôl, to je polovico ene knjige	625 „
tiskarju za tisk in papir v 3000 iztisih pôlo	
po 50 gold.	1250 „
tisk zavitka, papir in vezanje	125 „

toraj bi polovica vsake knjige, ktera bi se v enem letu izdala, — stala 2200 gold.

Če tudi so stroški veliki, vendar ne strašimo se jih, ker je delo tako važno in koristno za naš narod, in ker Matica ima z velikodušnim darom Debeljakovim vred lastnega premoženja čez 40.000 gold., kateri donajajo skoro toliko obresti, da se ž njimi plača izdaja tega „slovníka.“ Letni doneski pa ostanejo za druge knjige. Omeniti je še to, da ta „slovník“ ne prične izhajati pred 1869. letom:

Po vsem tem stavimo sledeče predloge:

1. naj občni zbor sklene, da se izdá po izgledu českega „Slovníka naučnega“ slovenski „Slovník naučni.“

2. Za vodstvo tega podvzetja naj matičin odbor izmed matičinih udov, ki imajo stanovitno bivališče v Ljubljani, in so voljni prevzeti ta trud, — izvoli poseben odsek.

3. Temu odseku na stran naj dodá odbor sposobnega plačanega vrednika, kteremu podá navod v smislu tega sporočila.

4. Vsako leto naj se izdá polovica knjige s 25 polami.

5. Priprave za izdajo se pričnó, da le občni zbor potrđi prvi predlog.

Slovensko slovnstvo.

* „Primorec“ bode prihodnje leto štirikrat na mesec izhajal, in sicer se bode izdajal vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu političin list, drugo in četrto nedeljo pa bode donajal gospodarske, trgovske, šolske, znanstvene in zabavne sestavke. Naznanjal bode tudi tržno ceno tacihih reči, s kterimi imajo Slovani kupčijo, donajal bo tudi kurze, loterijne številke, napovedoval imenitnejše licitacije in sploh take reči, ktere utegnejo biti koristne Slovincem. Veljal bode po pošti pošiljan: za vse leto 3 gold. 20 kr.; za pol leta 1 gold. 70 kr.; za tri mesece 1 gold. Naročnina pošilja naj se vredništvu pod napisom: „Vredništvo „Primorca“ v Trstu nella Drogheria Angeli in Piazza delle legna Nr. 1.“ Slovenci! časi so hudi, osorni, po lepi naši domovini brije mrzel sever ter žuga popaliti še to cvetje, kolikor

ga je iz tale zemlje poklicala prijazna solnčna luč. Varujmo, ogrevajmo ga na svojih srcih! Postavljajmo jezove zoper razdirajočo povodenj, ktera sili v naše nograde; kajti, ako bi nemarni bili in ne bi varovali svoje zemlje, dade nam se palica v roke, da bi romali ž njo od praga do praga berači in ptujci na lastnej zemlji! Tacega dne, za Boga! ne more, ne sme ućakati vrli, krepostni naš narod. Cvetje na našem polji je naše slovnstvo, jezovi zoper povodenj so naši časopisi. Podpirajmo tedaj vsak po svojej moći materijalno in duševno naše slovnstvo in naše časopise, ki se brez strahú boré za svete pravice našega naroda. Pogumno stopi „Primorec“ z novim letom na novo trnjevo pot, neustrašeno, pošteno in z večo marljivostjo, nego dozda se bode potezal za resnico in pravico, za Avstrijo, ktero v dvalizmu žuga zaliti ljuta povodenj, za verni in blagi slovanski narod, ki se zdaj po tolikih zaslugah, tolikih darovih na zid pritiska! Pa naj se le pritiska, to je zadnja izkušnja, utegne se zgoditi, da predno preteče leto in dan, opeša pritiskalčeva moć. Kakor na sv. evangelije, tako verujemo na slavo slovanskega naroda. Božja pomoć! Slovenci! v tej veri in v tem imenu podpirajte „Primorca“, da mu k letu zrastejo zopet nove peruti.

Vredništvo.

* Ućeno-literarni žurnal „Всемирный трудъ“ in pa časnik „Русско-славянскіе отголоски“ pod vredništvom dr. M. Chan-a izhajata v Petrogradu, unemu znaša naročnina na leto 15 r., temu 6 r., za polovico leta pa 3 r. 50 kr., za četrt leta 2 r. Naročnina se pošilja: Gospodu dr. M. Chan-u v Petersburg, Bolotnaya Nr. 5.

* Matica slovenska (v banski Bistrici na Slovaškem) izdala je poleg „Kalendara národnega“ 2 zvezka letopisa za 1866. in 1867. leto, ktera razun lepih znanstvenih (zgodopisnih, prirodopisnih, krajepisnih, slovnstvenih in družih podučnih stvari obsegata zapisnike odborovih in zborovih sej. Dodan je 1. zvezku tudi imenik družbenikov „Matice slov.“, kterih šteje v vsem skupaj 1112, in sicer 501 zakladateljev, 488 rednih in 123 letnih. — Krasna je knjiga po obsegu v prozi in poezii in po vnanji obliki, ki jo je na čast tristoletnici Nikola Šubića Zrinskega dala na svetlo pod naslovom „Pamätník Matice Slovenske ku tristoroćnej oslavi Mikuláša Šubića Zriñskeho konanej na Slovensku.“

Krajepisne stvari.

Na poletnem sprehodu

iz Londona v Avstrijo in nazaj.

(Konec.)

Potem došla sva, stric, v Ischl. Trg Ischl — pravo središče Salzkammergut-a — na vtoku reke Ischl v reko Traun je zavolj svoje srečne lege, zdravega in milega zraka, zavolj kopelj in družih naprav za zdravje gotovo eden najznamenitejih krajev te vrste v vsi Avstrii. Bolj po pravici se more ta kraj avstrijska Švajca imenovati, kakor one saksonske gorice od Bodenbacha na Labi proti Draždanom, ker ta del Salzkammergut-a je v resnici poln veličastnih naravskih lepot (se vé, da s tem ne mislim trga Ischlskega, nego njegovo okolico). Ne bom pa popisoval tega kraja; moj namen je drug: Proslavil se je ta kraj daleko zavolj naravne krasote in zdravega podnebja, zato pa tudi vsako poletje toliko tujcev tje dohaja, da prišedši tje ne bi nikako mislil, da si v Avstrii, samo nektere stvari, o kterih bom še govoril, te na to spominjajo. Ako živiš tam v kaki privatni vili ali v kterem si bodi izmed mnogih in res lepih hotelov, misliš si, da si na Francozkem ali Angležkem

Nemški govorijo le prosti Ischlani in nemški gosti, ki francozki ali angleški ne umejo, katerih je pa malo. Na vsakem sprehodu ali vsakem zboru čuješ tuje, nenemške jezike, in to blizo vse evropejske. A kdo so vsi ti Ischlski poletni gosti, kateri kakor lastavice prihajajo in odhajajo? Evo jih!

Po jeziku in narodnosti nahajajo se v Ischlenu vsi evropejski narodi (izvzemši one ob ledenem morji), tudi Turki in Arabci izvedeli so za Ischl; tudi teh nahajaš kakošen eksemplar, ki so prišli planinski zrak dihat, se tukaj kopat in ono mlečno pijačo pit, ki se siratka (molke) imenuje. Al kar se števila tujcev po narodnosti tiče, gotovo je največ Rusov in Angležev. Kdor si pod vsacim Rusom misli človeka s panslaviistično idejo, naj pride sem v Ischl, pa se bode sam prepričal, da to ni res. Mnogi, kakor na priliko rodovina Oslova kneza so pravi kosmopoliti, le nekteri se res ponosni za Ruse spoznavajo. Sešel sem se z Rusi, ki so bili za idejo slovanske vzajemnosti iskreno zavzeti; al še zanimivejše mi je bilo, kar mi je Rus, po rodu Nемец, o ruskih razmerah govoril. Ta mož ni bil literat, temuč obrtnik in trgovec iz Petersburga. Došel je čez leto za vroča dva meseca z vso svojo rodovino v Salzkammergut. Temu bila je Rusija nad vse; vna redbe in reforme, ktere je sedanji car vpeljal, ni dosti prehvaliti mogel; vse ugovore krivičnemu despotizmu ruskemu, ki se po svetu kot barbarstvo denuncira, je temeljito odbijal, pravico pa in vse, kar je dobrega, na vso moč zagovarjal. Rekel je: „akoravno sem Nемец po rodu, vendar sem z dušo in telesom Rus; Rusija je zdaj moja domovina; od nje imam vse in za njo me je volja storiti vse.“

Potovajoči Angleži v Salzkammergut-u so, kakor jim je povsodi biti navada, ponosni na to, da so Angleži. Med njimi nahajaš gotovo mnogo prav zanimivih originalov; al še bolj se še o tem odlikujejo Amerikanci. V eni roci ombrelo, v drugi pa Baedeker-ja korači ti Amerikanec od mesta do mesta, ves zamišljen; vse si je sam in njegov svet. Na Gosau-skih jezerih pred Dachstein-om našel sem Angleža tako mirno „Times“ čitati kakor v Londonu po zavžitem zajterku, in v Hallstatt-u naletel sem tri angleške turiste, ki niso nobenega družega jezika govorili nego svojega. Ne vem, kako človek mora potovati brez vednosti tujih jezikov; al v Salzkammergut-u tujcem gotovo malo hasne nemški jezik, ki so se ga po šolah naučili, da bi mogli razumevati tukajšnje prosto ljudstvo; salcburški jargon potrebuje še posebnih študij. V šolskih programih in drugih prilikah je zdaj toliko kavsa in ravsa, da Nemci slovenskih imen pravilno ne pišejo; kaj neki bi še Angleži in Amerikanci počeli, da bi tako vroče krvi in nagle jeze bili kakor so naši Slovenci. Poglejte v ischlske „Fremdenliste“, pa bote videli, koliko se je tam prepisovalec in tiskar trudil, angleška imena prav popačiti. Pa kaj še več! Vse žene Angležev z obilo rodovino in vse babice, ki so prišle tje s hčerkami in vnukinjami, proglasile so se prav černo na belo pred vsem svetom za gospodičine in ne za omožene gospé. Ischlani še toliko niso prišli do znanosti jezika angleškega, da bi vedeli, da Mrs. in Miss ni vse jedno.

Tretji najbolj brojni gosti (v Ischlenu se ve da izvzemši Nemce, ki se po svojih navadah najbolj odlikujejo) so Magjari. Magjare je po obleki od zapadne bolj civilizirane Evrope tako lahko razločiti kakor Kinzeze od Francozov; oni so se v svojo magjarščino tudi tako zagrizili, da nikoli brez sile družega jezika ne govorijo. Nek zagrizen Magjar me je zagotovil, da z magjarščino lahko ves svet obhodi. Jaz sem tej aboti pritrdil, rekši, da tudi jaz sem lahko po Angleškem,

Francozkem in Nemškem s svojo slovenščino romal; niti je nisem izgubil in nikdo mi je ni vkrasti skušal, in poleg druge jezikoslovne robe me tudi nikakor ni težila; toraj ravno tako lahko in brez skrbi povsodi Magjar sè svojo magjarščino potuje, — nikdo ga ne bo za-njo poprašal. Magjari zdaj niso več Avstrijanci, in kako bi tedaj med toliko drugimi ptujci človek mogel vedeti bivaje v Ischlenu, da je na Avstrijskem? Le karakteristni pozdravi „košomadinar“ in „küß die Hond euer Gnoden“, poleg tega pa vedno odkrivanje ga opominjajo avstrijskih običajev. Ako kak Turk sovražniku svojemu kaj zelo žalega reči hoče, zakolne mu, da naj bi njegova duša po smrti toliko trpela, kot trpi francozov klobuk; da bi ti modrijaki avstrijske šege bolj poznali, gotovo bi rekli, kot klobuk Avstrijana, ker bogme! na Francozkem pač nikodar takošnega klobučjega mučenja nisem videl. Hvala Bogu! da je moj angleški dimnjak nekterim Hrvatom in Srbom, s katerim sem se v Ischlenu sešel, na tako strašen strah in škandal bil, da sem ga njim na ljubo brž s celó ponižnim pinčem nadomestil, kateri me je potem dveh neprilik rešil. Onim vendar, ki prehudó zaničujejo cilindrin in frak, bi jaz to-le premisliti dal, da ni res, da bi „eo ipso“ pod vsako „žnorasto suktnjo“ bivalo slovansko srce, po takem tedaj more biti pod cilindrom slovanska glava. Dokler si bodemo svoj patriotizem od krojačev in klobučarjev kupovali, vedno bode slabo znamenje; pa menda tudi gotov dokaz temu, da, ker je človek svoj patriotizem na žnorasti suktnji na hrbet obesil, ga v srcu nima. Exempla sunt odiosa!

Ozir po svetu.

Kakošne dohodke iz državnih blagajnic (denarnic) imajo vladarji evropejski, in kakošne dohodke imajo države.

Dohodki vladarja	v frankih:*)	dohodki državni tudi v frankih:
Franc Jožefa I., cesarja avstrijskega	20 milijonov	1016 milijonov
Vilhelma I., kralja pruskega	15 „	795 „
Aleksandra II., cara ruskega	42½ „	1700 „
Napoleona III., cesarja francoskega	26 „	1862 „
Viktorje I., kraljice angleške	11¾ „	1719 „
Viktora Emanvela, kralja laškega	12 „	863 „
Abdula Azis-a, sultana turškega	33½ „	300 „
Izabele II., kraljice španske	9 „	585 „
Ludevika II., kralja bavarskega	6¼ „	48 „
Karola XV., kralja švedskega	1⅞ „	86 „
Kristjana X., kralja danskega	1⅕ „	67 „
Leopolda II., kralja belgijskega	3 „	168 „
Vilhelma II., kralja holandskega	2½ „	180 „
Karola I., kralja viterberskega	1⅞ „	35 „
Jurija I., kralja grškega	1⅜ „	23 „
Ludevika I., kralja portugalskega	3¾ „	92 „
Pija IX., papeža rimskega	1 „	58 „

Po takem turški sultan največ vleče iz državne blagajnice, kajti on sam povžije 11 odstotkov vseh državnih dohodkov, — najmanj pa vleče kraljica angleška, namreč le 7/10 odstotkov.

Število rimskih prebivalcev.

* Rim ima po številu od letošnjega rožnika meseca 215.573 duš; med temi je kardinalov 30, škofov 35, duhovnov 1469, bogoslovcev 828; v samostanih (kloštrih) biva minihov 2832, nun 2215. Število rimskih prebivalcev se je od lanskega rožnika pomnožilo za 4872 duš.

*) 1 francozk frank znaša po našem sedanjem denarji 40 krajc. in pol.